

Maria del Mar Bonet: «Parlem dels poetes que estimem»

La cantant mallorquina i el guitarrista Borja Penalba descobreixen avui el disc en directe que van enregistrar al Teatre Micalet, de València

Maria del Mar Bonet i Borja Penalba | Juan Miguel Morales

La cantant mallorquina **Maria del Mar Bonet** va escriure les impressions sobre l'antic carrer dels Cavallers de València, aquest espai 'de geranis i ombres, humitats i tenebror, saliva i enteniment', a la seva cançó "Alenar", amb la qual l'any 1977 va declarar el seu amor a la ciutat. Ha estat un enamorament sostingut al llarg de la seva carrera, revalidat ara amb un disc gravat en directe en set recitals realitzats entre el setembre i l'octubre passat al teatre Micalet i compartits amb el guitarrista valencià **Borja Penalba**. Des d'Ovidi Montllor fins a grans poetes coneguts i altres acabats de descobrir conflueixen a l'àlbum *Maria del Mar Bonet amb Borja Penalba* (Blau Produccions, 2020), que es publica avui i que es presentarà a l'obertura i clausura del festival BarnaSants. Perquè no és només el dolor, també l'amor dura per sempre si es fa cançó.

Per què vau triar el teatre Micalet de València per gravar un disc en directe?

Borja Penalba: Va ser una decisió conjunta i hi havia un motiu comú: la nostra estima per la ciutat de València i el simbolisme que representava gravar un disc en directe a un teatre com el Micalet. En el meu cas particular, òbviament, València és la meua ciutat i aquesta relació em desperta moltes coses en el pla emocional. I **Maria del Mar** també té la seva història amb el Micalet, que te la pot explicar ella mateixa?

Maria del Mar Bonet: Va ser al teatre Micalet on vaig debutar sola l'any 1970, després hi he anat tocant amb altra gent i també em van atorgar el Premi Miquelet d'Honor 2011 ["com a defensora de la llengua i la cultura del País Valencià"]. Han estat molts anys d'actuacions. I, paral·lelament, en **Borja** i jo fa un parell d'anys que ja parlàvem de fer un disc junts, en directe o a l'estudi. Fa set anys que fem recitals i que ens anem trobant de tant en tant, mentre ell fa la seva carrera i jo la meua. Tenint en compte aquest camí fet, vam pensar que seria bonic tenir un record dels concerts amb el nostre repertori... Quan es va donar l'ocasió i el nostre mànager Yanni Munujos ens va oferir un cicle de set recitals del 9 al 12 de setembre i del 7 al 12 d'octubre al Micalet, va sorgir la idea d'aprofitar-ho per gravar un disc en directe.

B.P: Com que el nostre és un format íntim i xicotet, la millor manera de transmetre el que fem era en directe a l'escenari. Per això no hi ha hagut cap producció afegida, només l'ajut impressionant d'Antonio Sánchez a les percussions per acabar d'arrodonir el so, però sempre volent mantenir aquest esperit d'intimitat i d'estar a prop de la gent.

El disc és un homenatge a València?

M.M.B: Sí, a València i al País Valencià. Des que vaig començar a cantar, als 18 o 19 anys, ja vaig venir a cantar a València. Sempre hi he trobat una comunicació molt gran, he actuat als teatres més importants de la ciutat, he musicat poetes valencians... Vaig fer la cançó "Alenar" dedicada a la ciutat i concretament al carrer dels Cavallers; tot el que sento és en aquesta lletra impregnada de tradició. A més, el disc *Alenar* (Ariola, 1977) s'obre amb la musicació de "Les illes", de Vicent Andrés Estellés. I també he cantat amb grups com **Al Tall** al disc *Cançons de la nostra Mediterrània* (Ariola, 1982). Vull dir que durant els meus anys d'actuar pels escenaris hi he tocat molt, i això no ha parat. Aquest nou disc és com un gest i una dedicatòria al País Valencià. En aquest cas, al repertori que fem amb en **Borja** hi ha adaptacions de poetes valencians com ara Marc Granell i Andrés Estellés... i també hem gravat un tema d'**Ovidi Montllor** ("Homenatge a Teresa").

Maria del Mar Bonet i Borja Penalba Foto: Juan Miguel Morales

Què valors de Borja Penalba?

M.M.B: És un gran, gran guitarrista, amb un bagatge artístic que ve de lluny. A part d'això, m'agrada molt la seva veu, com canta i com escriu música i fa les seves cançons. Ens vam conèixer a Sueca, al Festival MIM, el 2013. Però crec que abans ja l'havia vist tocant en algun lloc, oi **Borja**?

B.P: Sí, vàrem coincidir just l'any anterior, el 2012, al Palau de Congressos, en un acte de suport a Ca Revolta. Jo acompanyava **Joan Amèric**, i també hi havia **Al Tall**, **Carles Dénia** i la **Maria del Mar**.

M.M.B: Exacte! Sempre m'ha semblat que acompanyar un cantant és difícil. El recital amb l'**Amèric** el vaig trobar espectacular, em va agradar la seva guitarra i la seva personalitat. A en **Joan** ja el coneixia, però em va impressionar la manera d'acompanyar d'en **Borja**. Tot això va fer que després un dia, per coses del destí, li vaig demanar ajuda per si podia substituir un músic que no podia venir a un recital. Vam assajar a la tarda, em va encantar, i a partir d'aquí no hem deixat de trobar-nos. Ell fa la seva vida artística, sol i amb altres cantants, i es dedica molt a la poesia, fent espectacles molt interessants. Mentre ens puguem anar trobant, per mi sempre és una cita fantàstica.

I tu, Borja, què penses que caracteritza Maria del Mar Bonet com a cantant?

B.P: Buf! **Maria del Mar** és d'esta gent que la coneixes de tota la vida. Quan em va cridar per tocar em va fer molta il·lusió però també molt de respecte. Tenia fama de dura, i és veritat, treballant és una persona molt exigent amb si mateixa i amb els altres. Però sobretot també amb ella mateixa. No tothom és així, de fet molt pocs músics són així, i és el primer que vaig saber apreciar de la manera de ser. El primer dia que vàrem actuar junts, que eren tres cançons i mitja, per dir-ho d'alguna manera, ella va tenir un problema de tall de digestió i va voler sortir a cantar, cosa que jo en la vida hauria pogut fer, i el 99% d'éssers humans tampoc. És una persona que estima la música com a fet artístic per damunt de tot i també com a treball, que és molt important. I és molt treballadora, no he assajat mai amb ningú tant com amb ella. Diria que hi he assajat tant com amb tota la resta de músics junts. Això és el que més m'ha impactat, llevat del que és obvi, de la seva veu i personalitat, cosa que sap tothom. I després diria que fora de l'escenari és una persona molt planera, amb qui pots parlar de tot i conviure amb tranquil·litat, i aprendre molt del seu bagatge. És un amor.

Tots dos sou lectors de poesia. Comenteu les respectives lectures abans de musicar uns textos o altres?

M.M.B: Cadascú té un món poètic. En **Borja** em va fer descobrir el poema de Marc Granell que ha musicat ("No hi ha llum"), no el coneixia i vaig seguir l'adaptació com a espectadora, i ara estic enamorada de la seva poesia. Parlem dels poetes que estimem, sobretot d'Estellés, per a qui tenim una gran devoció, i d'**Ovidi Montllor**, que també era un gran poeta. Abans parlàvem de la intensitat dels assajos, que per mi són importants, perquè no ens estem preparant només per a un recital sinó que també estem produint i intercanviant idees i, per mi, aquest també és un procés creatiu molt important.

B.P: El fet de compartir és molt important. Jo amb ella també he après sobre molts poetes, de qui coneixia el nom però no l'obra. Blai Bonet, Rosselló-Pòrcel, Joan Vinyoli... sabia qui són però no els havia llegit, i gràcies a les seves cançons m'he endinsat en móns poètics que desconeixia. Com amb aquest disc, per exemple, hem descobert una poeta que no coneixíem cap dels dos, Joana Raspall, i va ser a través de **Juan Valderrama**, que ha guanyat el Premi Miquel Martí i Pol gràcies a la seva adaptació de "Podries", amb **Las Migas** i **Maria del Mar Bonet**, que és la mateixa versió que hem inclòs al disc. Al final tot és un, com diem amb Ovidi 25, una cooperativa d'estimes. Tots ens anem retroalimentant, i aquesta és una de les parts més boniques de la feina i l'amistat.